

ΔΙΕΘΝΕΣ
ΔΙΗΜΕΡΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ
ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ
ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ
ΜΕ ΘΕΜΑ:
«Ο ΑΓΩΝΑΣ ΤΟΥ 1821 ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ
ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΝΑΥΤΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΥΡΡΠΟΛΗΤΩΝ»
(4 - 5 ΙΟΥΝΙΟΥ 2021)

ΠΡΟΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΣΕΒ.ΧΙΟΥ κ. ΜΑΡΚΟΥ
ΔΙΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΙΝ ΕΔΡΑΣ ΝΑΥΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΝ ΑΘΗΝΩΝ

*

Ἐπί τῇ συμπληρώσει κατὰ τὸ ἔτος 2021, διακοσίων (200) ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, ἡ Ἱερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διοργανῶναι ἀπὸ 4^{ης} ἕως 5^{ης} Ἰουνίου 2021, Διήμερον Διεθνές Ἐπιστημονικόν Συνέδριον μὲ θέμα:

«Ὁ ἀγῶνας τοῦ 1821 στὴ θάλασσα

καὶ οἱ ἐπιτυχίαι τῶν Ἑλλήνων ναυτικῶν καὶ πυρρολητῶν»

τό ὁποῖον πραγματοποιεῖται διαδικτυακῶς.

Τό ἀπόγευμα τῆς Παρασκευῆς 4^{ης} Ἰουνίου 2021 καὶ ὥρα 18.00 ἐτελέσθη ἡ Ἀκολουθία τοῦ Ἀγιασμοῦ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν κ. Μάρκου, ἐπί τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου καὶ ἠκολούθησεν ἡ ἀνάγνωσις τοῦ Χαιρετισμοῦ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ, ὁ ὁποῖος ἔχει ὡς κάτωθι:

«Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν κ. Μάρκε,

Ἀξιότιμοι Ἐκπρόσωποι τοῦ Κοινοβουλίου, τοῦ Πολεμικοῦ Ναυτικοῦ καὶ τῶν Τοπικῶν Ἀρχῶν,

Κυρίες καὶ Κύριοι,

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

«Τό στοιχεῖον αὐτό ξαπλώνει
κύματ' ἄπειρα εἰς τὴ γῆ
μέ τά ὁποῖα τὴν περιζώνει
κι εἶν' εἰκόνα σου λαμπρή.»

Μέ αὐτούς τούς στίχους ὁ ἐθνικός ποιητής Διονύσιος Σολωμός περιγράφει στόν «Ὑμνον εἰς τήν Ἐλευθερίαν» τούς ἄρρηκτους δεσμούς τῶν Ἑλλήνων μέ τήν θάλασσα. Αὐτοί οἱ δεσμοί ὀδήγησαν στήν δραστηριοποίηση τῶν νησιωτῶν καί τῶν ναυτικῶν μας κατά τόν Ἀγῶνα τῆς Ἐθνεγερσίας.

Στήν Μεγάλη Ἑλληνική Ἐπανάσταση τοῦ 1821 ἡ Ὑδρα, οἱ Σπέτσες, τά Ψαρά, ἡ Μύκονος, τό Γαλαξειδί καί ἄλλες ναυτικές δυνάμεις τῆς ἐποχῆς, μετέτρεψαν τόν ἐμπορικό στόλο τους σέ πολεμικό καί ἔθεσαν τήν ναυτική πείρα τους στήν ὑπηρεσία τοῦ Γένους. Πολλές εἶναι οἱ νικηφόρες ναυμαχίες καί οἱ θαυμαστές ἐνέργειες τῶν τολμηρῶν πυρπολητῶν. Ἔτσι, οἱ νίκες στήν θάλασσα μαζί μέ τήν μαχητικότητα τῶν στεριανῶν δυνάμεων, ὀδήγησαν στήν πολυπόθητη ἐλευθερία.

Ἰδιαιτέρως ἡ Ἱερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν, ἡ ὁποία διοργανώνει τό παρόν Συνέδριο, ἔχει προσφέρει ἄξια τέκνα στούς ἐθνικούς ἀγῶνες, ὅπως ὁ μπουρλοτιέρης Κωνσταντῖνος Κανάρης ἀπό τά Ψαρά, ἀλλά ἔχει καί τό ἱερό χρέος νά τιμᾷ τήν μνήμη τῶν χιλιάδων θυμάτων τῆς σφαγῆς τῆς Χίου τοῦ 1822.

Ὑποκλινόμαστε μέ δέος ἐνώπιον τῶν λειψάνων τῶν γνωστῶν καί ἀγνώστων θυμάτων τῆς σφαγῆς, τά ὁποῖα φυλάσσονται στήν Νέα Μονή καί τήν Μονή τοῦ Ἀγίου Μηνᾶ.

Τό Συνέδριο μέ τίτλο: «Ὁ ἀγῶνας τοῦ 1821 στή θάλασσα καί οἱ ἐπιτυχίες τῶν Ἑλλήνων ναυτικῶν καί πυρπολητῶν» θά δώσει τήν εὐκαιρία νά ἀκουσθοῦν ἐπισημονικές εἰσηγήσεις ἀναφερόμενες στήν συμβολή τοῦ Ναυτικοῦ καί τῶν ναυτικῶν μας στόν μεγάλο ἐθνικό ἀγῶνα. Θά ἀκούσουμε καί θά μάθουμε πολλά καί ἐνδιαφέροντα. Εἶμαι βέβαιος ὅτι θά ὑπογραμμισθεῖ καί ἡ Πίστη τῶν θαλασσομάχων μας, ὁ σεβασμός τους στήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, τά τάματα τοῦ Κανάρη καί τοῦ Μιαούλη, ἡ εὐλάβεια τῶν ἀπλῶν ναυτῶν. Χαρακτηριστική ἀπόδειξη αὐτῆς τῆς εὐλάβειας ἀποτελεῖ ἡ ἀνοικοδόμησις τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, στήν Κυψέλη τῶν Ἀθηνῶν ἀπό τόν ἀτρόμητο πυρπολητή καί μετέπειτα Πρωθυπουργό Κωνσταντῖνο Κανάρη.

Ὡς Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συγχαίρω τήν Ἱερά Μητρόπολη Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν καί τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη κ. Μᾶρκο, γιά τήν ἐπιτυχῆ διοργάνωσις τοῦ Συνεδρίου, σέ συνεργασία μέ τήν Εἰδική Συνοδική Ἐπιτροπή Πολιτιστικῆς Ταυτότητος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Εὐχαριστῶ, ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας μας, τούς συνεργαζομένους φορεῖς, δηλαδή τό Πολεμικό Ναυτικό, τό Κοινωφελές Ἴδρυμα «Μαρία Τσάκος», τόν Δῆμο Χίου καί τό Τμῆμα Ναυτιλίας καί Ἐπιχειρηματικῶν Ὑπηρεσιῶν τοῦ Πανεπιστημίου Αἰγαίου.

Εὐχομαι στό Πολεμικό καί στό Ἐμπορικό Ναυτικό μας νά πλέουν σέ ἡρεμες θάλασσες καί νά συνεχίζουν τήν ἐθνική προσφορά τους, μέ τήν βοήθεια τοῦ Θεοῦ καί τήν προστασία τοῦ Ἁγίου Νικολάου.

Καλή ἐπιτυχία στίς ἐργασίες τοῦ Συνεδρίου»!

Χαιρετισμούς, ἐπίσης, ἀπηύθυναν οἱ : Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δημητριάδος καί Ἀλμυροῦ κ. Ἰγνάτιος, Πρόεδρος τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Πολιτιστικῆς Ταυτότητος, κ. Παναγιώτης Μηταράκης, Ὑπουργός Μεταναστεύσεως καί Ἀσύλου - Βουλευτής Χίου, κ. Ἀνδρέας Μιχαηλίδης, Βουλευτής Χίου, κ. Παντελῆς Μπουγδάνος, Ἀντιπεριφερειάρχης Χίου, κ. Σταμάτιος Κάρμαντζης, Δήμαρχος Χίου, κ. Κωνσταντῖνος Βρατσάνος, Δήμαρχος Ψαρῶν, κ. Γεώργιος Δανιήλ, Δήμαρχος Οἴνουσσῶν, κ. Θεόδωρος Βενιάμης, Πρόεδρος τῆς Ἐνώσεως Ἑλλήνων Ἐφοπλιστῶν καί ὁ κ. Εὐθύμιος Μητρόπουλος, Πρόεδρος Κοινωφελοῦς Ἰδρύματος «Μαρία Τσάκος», ἐπίτιμος Γενικός Γραμματέας ΙΜΟ καί ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χίου, Ψαρῶν καί Οἴνουσσῶν κ. Μᾶρκος, ὁ ὁποῖος ἐκήρυξε καί τήν ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν «*Εἰς τό Ὄνομα τοῦ Πατρός καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Ὁμοουσίου καί Ἀδιαιρέτου Τριάδος*».

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Χίου, Ψαρῶν καί Οἴνουσσῶν κ. Μᾶρκος, κατά τόν Χαιρετισμόν του εἶπεν:

«**ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!**

Στίς 6 Ἰουνίου 1822 ὁ Ψαριανός πυρπολητής Κωνσταντῖνος Κανάρης πυρπολοῦσε στό λιμάνι τῆς Χίου τήν τουρκική Ναυαρχίδα, παίρνοντας ἐκδίκηση γιά τή Σφαγή τῆς Χίου. Ἐξ αἰτίας αὐτοῦ τοῦ γεγονότος κατέστη ἀδύνατος ὁ ἀπό θαλάσσης ἀνεφοδιασμός τοῦ στρατοῦ τοῦ Δράμαλη στόν Μοριά, ὥστε ὁ Τοῦρκος πασᾶς νά ὑποχρεωθεῖ νά ἐπιχειρήσει ἐπιστροφή στήν Κόρινθο καί νά συντριβεῖ ἀπό τόν Θεόδωρο Κολοκοτρώνη στά Δερβενάκια τόν Ἰούλιο τοῦ 1822. Τό κατόρθωμα τοῦ Κανάρη ἔσωσε τήν ἐπανάσταση ἐν τῇ γενέσει της.

Στήν ἡμερολογιακή ἐπέτειο αὐτοῦ τοῦ ἐνδόξου ἱστορικοῦ γεγονότος καί στό πλαίσιο τοῦ ἑορτασμοῦ τῶν 200 ἐτῶν ἀπό τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας, ὁ ὁποῖος ἔγινε ὅπως ἀνέφερε ὁ Αἰγαιοπελαγίτης Γεώργιος Κλεάνθης «*γιά τοῦ Χριστοῦ τήν πίστη τήν Ἁγία καί τῆς Πατρίδος τήν Ἐλευθερία*».

Ἡ Ἱερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καί Οἴνουσσῶν μέ τά 46 ἑλληνικά νησιά καί βραχονησίδες της στή Ἀνατολικά σύνορα τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας καί τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως διοργανώνει ὑπό τήν αἰγίδα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μέ τήν φροντίδα τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Πολιτιστικῆς Ταυτότητος, διήμερο διεθνές

Ἐπιστημονικό Συνέδριο μέ θέμα: «Ὁ ἀγώνας τοῦ 1821 στή θάλασσα καί οἱ ἐπιτυχίες τῶν Ἑλλήνων ναυτικῶν καί πυρπολητῶν», ἔχοντας συνεργασθεῖ μέ τό Γενικό Ἐπιτελεῖον Ναυτικοῦ (Γ.Ε.Ν.), τήν Ἐπιτροπή Ἐπετειακῶν Ἐκδηλώσεων Δήμου Χίου «ΧΙΟΣ 2021», τό Πανεπιστήμιο τοῦ Αἰγαίου καί κυρίως τό Διεθνές Κέντρο Ναυτικῆς Ἐρευνας καί Παράδοσης - Κοινωφελές Ἰδρυμα «ΜΑΡΙΑ ΤΣΑΚΟΣ», πού ανέλαβε ἐξ ὀλοκλήρου τήν τεχνική ὑποστήριξη τοῦ Συνεδρίου, πρὸς τοὺς ὁποίους ὀφείλω εὐγνωμοσύνη.

Γιά ἐμᾶς πού γεννηθήκαμε, ζήσαμε καί μάθαμε γράμματα στή Χίο, τὰ Ψαρά καί τήν Αἰγνοῦσα ὁ Κωνσταντῖνος Κανάρης ἦταν τό παιγνίδι τῶν παιδικῶν μας χρόνων, τό περιεχόμενο τῶν σχολικῶν ἑορτῶν στίς ἐθνικές ἐπετείες, τό σχολικό ἢ ἐλεύθερο ἀνάγνωσμα στίς μελέτες μας, ἢ ἐπισκέψεις μας στήν καρδιά τοῦ Δημοτικοῦ Κήπου τῆς Χίου. Γιά αὐτό ἐπελέγη νά κοσμήσει τό λογότυπο τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας γιά τὰ 200 χρόνια ἀπ'τό 1821, μέ τή φράση του «τίποτα ἀρχόντοι δέν φελαῖ μονάχα τό καράβι». Γιατί γιά ἐμᾶς ἡ ναυτοσύνη διά τῶν τιμῶν πατεράδων μας μᾶς ἐγέννησε, μᾶς ἐτάησε, μᾶς ἔντυσε, μᾶς ἐσπούδασε, μᾶς ἔκανε ἀνθρώπους, τό μέγα τῆς ἑλληνικῆς θαλάσσης κράτος (Θουκ. Ι 143,5). Ἡ θάλασσα ὀξυγονώνει πολιτιστικά τοὺς πνεύμονές μας, ἡ θάλασσα αἰμοδοτεῖ πνευματικά τήν καρδιά μας. Ἡ θάλασσα ἔσωσε, σώζει καί θά σώζει τήν Ἑλλάδα, τήν Χίο, τόν καθένα μας. Γιά αὐτό «Εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρός καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Ὁμοουσίου καί Ἀδιαιρέτου Τριάδος», καί μέ σεβασμό στήν μνήμη τοῦ καπετάνιου πατέρα μου κηρύσσω τήν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου μας μέ τήν προσευχή ὁ Κυβερνήτης τῆς ἐκκλησιαστικῆς νεώς Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός νά χαρίσει καλό ταξίδι στήν ἔρευνα καί στή μελέτη μας. ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Κατά τήν Α' Συνεδρία(ὥρα 18.45) προήδρευσε ὁ κ. Ἐμμανουήλ Βαρβούνης, Καθηγητής Τμήματος Ἱστορίας καί Ἐθνολογίας τοῦ Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης καί ἠκολούθησαν αἱ εἰσηγήσεις ὑπό τῶν:

- **Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ὑδρας, Σπετσῶν καί Αἰγίνης κ. Ἐφραίμ** μέ θέμα: «Ἀνδρέας Μιαούλης, ὁ θρίαμβος τοῦ Σταυροῦ».

- **Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου, Κέας, Μήλου καί Μυκόνου κ. Δωρθέου**, μέ θέμα: «Ἡ ξεχασμένη Ναυμαχία τῆς Μυκόνου καί ἡ Μαντώ Μαυρογένους - 12 Ὀκτωβρίου 1822»

• Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν κ. Μάρκου, μέ θέμα: «*Η συμμετοχή τῶν Βρονταδουσίων εἰς τόν ναυτικόν ἀγῶνα τοῦ 1821*».

Τό Σάββατον 5 Ἰουνίου, ἐσυνεχίσθη τό "ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΗΜΕΡΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ ΜΕ ΘΕΜΑ: «Ο ΑΓΩΝΑΣ ΤΟΥ 1821 ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΝΑΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΥΡΠΟΛΗΤΩΝ»" (4 - 5 ΙΟΥΝΙΟΥ 2021).

*

Ἡ 5^η Ἰουνίου εἶναι ἡ ἡμέρα μνήμης τοῦ Ἁγίου Νεομάρτυρος Μάρκου τοῦ ἐν Χίῳ ἀθλήσαντος, καί πρός τοῦτο ἐτελέσθη εἰς τόν Ἱ. Μητροπολιτικόν Ναόν Χίου Ἀρχιερατική Θεία Λειτουργία, ἱερουργούντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν κ. Μάρκου, πλαισιουμένου ὑπό τῶν Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτου κ. Βαρθολομαίου Τριανταφυλλίδου - Ἀντωνίου, Γραμματέως τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Πολιτιστικῆς Ταυτότητος, Αἰδεσιμ. Πρωτοπρεσβυτέρου κ. Ἰωάννου Μουσᾶ καί τοῦ Ἱερολ. Ἀρχιδιακόνου κ. Ἀποστόλου Λάρδα. Ἐψαλον ὁ Πρωτοψάλτης κ. Δημήτριος Δημητρακόπουλος καί ὁ Λαμπαδάριος κ. Ἀντώνιος Κυδώνης. Κατά τήν Θ. Λειτουργίαν εἰς τόν Ἱ. Μητροπολιτικόν Ναόν εὐρίσκετο τεμάχιον Ἱεροῦ Λειψάνου τοῦ Ἁγίου Νεομάρτυρος Μάρκου πρός προσκύνησιν ὑπό τῶν πιστῶν.

Ὁ Ἅγιος Νεομάρτυς Μᾶρκος ὑπῆρξεν γόνος τοῦ εὐσεβοῦς Θεσσαλονικέως Χατζῆ-Κωνσταντῆ καί τῆς Μαρίας, ἡ ὁποία κατήγετο ἀπό τήν Σμύρνην, ὅπου καί διέμενον. Ὁ Μᾶρκος, ἔμπορος εἰς τό ἐπάγγελμα, ταξιδεύοντας εἰς τήν νῆσον Χίον, κατά τό 1788, ἐνυμφεύθη. Ἀργότερον παρακινούμενος καί ἀπό τόν ἀδελφόν του Παῖσιον, ἐγκατεστάθη εἰς τήν Νέαν Ἐφεσον (Κουσάντασι), ὅπου συνεδέθη παρανόμως μέ κάποιαν γυναῖκα, ὀνομαζομένην Μαρίαν, μετά τῆς ὁποίας συνελήφθη διά μοιχείαν, καί ὀδηγήθη εἰς τό δικαστήριον, ἐνώπιον τοῦ ἀγᾶ. Κάτω ἀπό τήν ἀπειλήν τῆς ποινῆς προετίμησαν καί οἱ δύο νά ἐξωμόσουν. Ἐτσι, ὁ μέν Μᾶρκος ὑπέστη τήν περιτομήν, ἡ δέ Μαρία ἐκλείσθη εἰς τό χαρέμι τοῦ ἀγᾶ. Μετά τήν πάροδον χρόνου τινός διαστήματος ὁ Μᾶρκος ἤρχισεν νά αισθάνεται ἔνοχος διά τήν ἐξώμοσιν, διά τοῦτο καί ἀνεζήτησεν κάποιον πνευματικόν, ὅπου μέ συντριβήν ἀπέθεσε τό ὅλον βάρος τῶν ἀμαρτημάτων του. Μέ τήν βοήθειαν τοῦ πνευματικοῦ του καί ἑνός Χριστιανοῦ ἱατροῦ, ὁ ὁποῖος ἔπεισεν τόν ἀγᾶ ὅτι ἡ Μαρία ἔπασχεν ἀπό κάποιαν ἀσθένειαν, ἀπό τήν ὁποία ἠδύνατο νά

τήν θεραπεύσει μόνον κάποια Ἑβραία εἰς τήν Σμύρνην, ὁ Μᾶρκος ἔλαβεν τήν ἄδειαν τοῦ ἀγᾶ, διὰ νά συνοδεύσῃ τήν γυναῖκα του ἕως ἐκεῖ, μέ τήν ρητήν ἐντολήν νά ἐπιστρέψουν καί πάλιν ὀπίσω. Ὅτε ἔφθασαν εἰς τήν Σμύρνην ἐπιβιβάσθησαν εἰς ἓν πλοῖον μέ προορισμὸν τήν Τεργέστην. Ἐξ αἰτίας ὅμως ἐμποδίων τινῶν δέν παρέμειναν ἐκεῖ, ἀλλὰ κατευθύνθησαν εἰς τήν Βενετίαν, ὅπου ἔλαβον τό Μυστήριον τοῦ Χρίσματος καί τῆς Θείας Κοινωνίας, καί τέλος ἐνυμφεύθησαν. Τά γεγονότα αὐτὰ συνέβησαν τό 1792. Εἰς τήν Βενετίαν δέν παρέμειναν πολύ, ἀλλά περιεπλανήθησαν εἰς διαφόρους τόπους, φοβούμενοι μήπως τούς ἀνακαλύψουν οἱ Τοῦρκοι. Ἐπειδὴ ὅμως οὐδαμοῦ ἠδύνατο νά εὔρη ἡρεμίαν ὁ Μᾶρκος, ἀπεφάσισεν νά ἐπιστρέψῃ εἰς τόν τόπο τῆς ἀρνήσεώς του, διὰ νά ἀποπλύνῃ καί μέ τό αἷμά του τό ἀμάρτημά του. Ἐπέστρεψεν, λοιπόν, εἰς τό Κουσάντασι, ὅπου ἐπεσκέφθη τόν πνευματικόν του καί τοῦ ἐγνωστοποίησεν τήν ἐπιθυμίαν του. Αὐτὸς τότε προσεπάθησεν νά τόν ἀποτρέψῃ, λέγοντάς του ὅτι τό μαρτύριόν του ἐνδεχομένως νά ἐπιφέρῃ πολλά δεινά εἰς τούς Χριστιανούς τῆς Ἐφέσου, διότι οἱ Τοῦρκοι ἦσαν ἤδη ἐξαγριωμένοι ἐξ αἰτίας τῆς ἀνεγέρσεως νέου ναοῦ εἰς τήν πόλιν, ἀλλά καί τοῦ Μαρτυρίου τοῦ Νεομάρτυρος Γεωργίου τοῦ ἐξ Ἐφέσου, τό ὁποῖον εἶχε προηγηθεῖ († 5 Ἀπριλίου 1801). Ἐπίσθη, λοιπόν, ὁ Μᾶρκος καί ἐγκατέλειψεν τό Κουσάντασι. Κατέφυγεν εἰς τήν Χίον, ὅπου, ἀφοῦ προητοιμάσθη καταλλήλως μέ τήν Θείαν Κοινωνίαν, ἐπαρουσιάσθη εἰς τό δικαστήριον καί ὁμολόγησεν μέ παρρησίαν τήν πίστιν του εἰς τόν Χριστόν. Ὁ δικαστής προσπάθησε μέ κολακείας νά τόν μεταπείσῃ, ὅταν ὅμως εἶδεν ὅτι αὐτό δέν ἦτο δυνατόν, διέταξεν τήν φυλάκισίν του. Ὁ Μᾶρκος ὑπέμεινεν μέ καρτερίαν ὅλα τά βασανιστήρια χωρὶς νά καμφθῆ. Συνολικῶς ὀδηγήθη ἐπὶ τρεῖς φορές ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ, ὁ ὁποῖος διαπιστώνοντας τό σταθερόν φρόνημα καί τήν ἀμετάθετον γνώμην του νά παραμείνῃ Χριστιανὸς διέταξεν τήν θανάτωσίν του. Συγκινητικὴ ἦτο ἡ συμμετοχὴ τῶν Χριστιανῶν καί ἡ συνδρομὴ των εἰς τήν προετοιμασίαν τοῦ Μάρτυρος Μάρκου διὰ τό μαρτύριον, μέ νηστείας, δεήσεις καί προσευχάς. Πλήθος κόσμου, ὄχι μόνον Χριστιανοί ἀλλὰ καί Τοῦρκοι καί Ἑβραῖοι, εἶχον συγκεντρωθεῖ εἰς τήν τοποθεσίαν "Βουνάκι", ὅπου εἶχεν ὀρισθεῖ διὰ τήν ἐκτέλεσιν τοῦ Νεομάρτυρος. Τήν 5ην Ἰουνίου τοῦ 1801, ἡμέραν Τετάρτην, ὁ Νεομάρτυς Μᾶρκος ἐκτελέσθη δι' ἀποκεφαλισμοῦ. Πολλοὶ Χριστιανοὶ ἔλαβον ὡς εὐλογίαν τεμάχια ἀπὸ τά ἐνδύματα καί ἐξηγόρασαν τό τίμιον λείψανον τοῦ Νεομάρτυρος, τό ὁποῖον εὐωδίαζεν, καί τό ἐνεταφίασαν κρυφίως εἰς ἄγνωστον τοποθεσίαν. Εἰς τό Συναξάριον τοῦ Ἁγίου

σημειώνονται πολλά θαύματα, τά ὅποια συνέβησαν μέ τά τίμια λείψανα, τό αἶμα, ἀλλά καί τά ἐνδύματα τοῦ Νεομάρτυρος.

Ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Χίου κατὰ τό κήρυγμα του εἶπεν ὅτι ὁ νεομάρτυς διὰ τῶν ἀμαρτημάτων τῆς μοιχείας καί τῆς ἀρνήσεως τῆς πίστεως ἐστράφη ἐναντίον τῶν τριῶν ἰδανικῶν της πολιτισμικῆς μας ἰδιοπροσωπεία: ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ – ΠΑΤΡΙΔΟΣ – ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ. Δι' αὐτό καί ἡ μετάνοιά του καί τό μαρτύριό του ἔγινε γιά χάρη αὐτῶν τῶν αἰωνίων ἰδανικῶν: ΧΡΙΣΤΟΣ – ΕΛΛΑΣ – ΕΛΛΗΝΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ.

Κατὰ τό πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας ἐτελέσθη καί τό τρίμηνον μνημόσυνον τῆς Μαρίας Δήμ. Μεννῆ, Θείας ἐκ μητρὸς τοῦ Σέβ.Χίου, ἡ ὁποία ἦταν θυγατέρα ἥρωος ναυτικοῦ του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Εὐλογημένη συγκυρία μέ τό Συνέδριο τῆς Ἐκκλησίας μας γιά τὸν ναυτικὸ ἀγῶνα τοῦ 1821.

Μετά τό πέρας τῆς Θ. Λειτουργίας περί ὥραν 10.30' π.μ. ἠκολούθησεν ἡ Β' ΣΥΝΕΔΡΙΑ, καθ' ἣν προήδρευσεν ὁ κ. Εὐθύμιος Μητρόπουλος, Πρόεδρος τοῦ Κοινωφελοῦς Ἰδρύματος «Μαρία Τσάκος», ἐπίτιμος Γενικός Γραμματέας ΙΜΟ, καί ἠκολούθησαν αἱ εἰσηγήσεις ὑπὸ τῶν:

- κ. Κοσμᾶ Χρηστίδη Ναυάρχου (ἐ.ἀ.) Ἐπιτίμου Ἀρχηγοῦ ΓΕΝ, μέ θέμα: «Ναυτική καινοτομία-Frank Abney Hastings (Ἄστιγξ)».
- κ. Ζήση Φωτάκη, Ἐπικούρου Καθηγητοῦ Ναυτικῆς Ἱστορίας, Σχολῆς Ναυτικῶν Δοκίμων, μέ θέμα: «Διακλαδική Θεώρηση τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821».
- κ. Μιχαήλ Κατσικαρέλη Σημαιοφόρου(ΠΝ) -Ἑπηρεσίας Ἱστορίας Ναυτικοῦ, μέ θέμα: «Ἡ μετατροπή τῶν ἐλληνόκτητων πλοίων σέ πολεμικά. Ὁ θεσμός τῆς Συντροφοναυτίας καί οἱ βασικοὶ τύποι πλοίων στήν Ἑλληνική Ἐπανάσταση».

Περί τήν 13.00 ἠκολούθησεν ἡ Γ' ΣΥΝΕΔΡΙΑ, καθ' ἣν προήδρευσεν ὁ κ. Ἐμμανουήλ Βαρβούνης, Καθηγητής Τμήματος Ἱστορίας καί Ἐθνολογίας Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης καί ἠκολούθησαν αἱ εἰσηγήσεις ὑπὸ τῶν:

- **Michel Marbot**, ἀπόγονος τοῦ Κανάρη, μέ θέμα: «Δύο αἰῶνες μετά: Τί αἰσθάνονται οἱ ἀπόγονοι τοῦ Κανάρη στά πλαίσια τῆς ἱστορίας τῶν Ψαρῶν καί τῆς Χίου, ὁ ὁποῖος εἶπε μεταξύ ἄλλων << Τὰ Ψαρά εἶναι ἡ γῆ μας. Τὸ

πνεῦμα τῶν Ψαρῶν εἶναι στοῦ πνεῦμα μας.... Ἡ φλόγα, πού φωτίζει ὁ Κανάρης, εἶναι αὐτή τῆς Ἐλευθερίας>>».

•**Μαρίας Γιατράκου, Δρ Φιλολογίας - Ἱστορίας Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐπ. Α' Ἀντιπροέδρου EYROCLASSICA, μέ θέμα:** «Ὁ Κωνσταντῖνος Κανάρης καί ἡ πυρπόληση τῆς τουρκικῆς ναυαρχίδος μέ βάση τίς ἱστορικές πηγές καί τήν παγκόσμια βιβλιογραφία».

•**Ἀθηνᾶς Ζαχαροῦ-Λουτράρη, Δρ Ἱστορίας, μέ θέμα:** «Ὁ Ἑλληνικός καί ὁ τουρκικός στόλος στήν ἐπανάσταση καί καταστροφή τῆς Χίου».

•**Νικολάου Χάβιάρρα, Δρ Φιλολογίας - Συντονιστοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ ἔργου Φιλολόγων Χίου, μέ θέμα:** «Στή σκιά τοῦ Κανάρη. Ὁ Ψαριανός Ναυμάχος καί Πυρπολητής Δημ.Παπανικολῆς».

Τό Συνέδριον ὠλοκλήρωσεν τάς ἐργασίας του τό ἀπόγευμα τοῦ Σαββάτου 5 Ἰουνίου 2021 μέ τήν Δ' ΣΥΝΕΔΡΙΑΝ, καθ' ἣν προήδρευσεν ἡ κ. **Μαρία Λεκάκου, Κοσμήτωρ Σχολῆς Ἐπιστημῶν τῆς Διοικήσεως τοῦ Πανεπιστημίου Αἰγαίου,** καί ἠκολούθησαν αἱ εἰσηγήσεις ὑπό τῶν:

•**Εὐθυμίου Μητροπούλου, Προέδρου Κοινωφελοῦς Ἰδρύματος «Μαρία Τσάκος», ἐπιτίμου Γενικοῦ Γραμματέως ΙΜΟ, μέ θέμα:** «Ὁ καταλυτικός ρόλος τοῦ Ναυτικοῦ στόν ἀγῶνα τῆς Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας».

•**Γεωργίου Κουμουτσάκου, Βουλευτοῦ, πρ. Ἀναπληρωτοῦ Ὑπουργοῦ, μέ θέμα:** «Ἡ ναυτοσύνη ὡς παράγων ἰσχύος τοῦ ἔθνους τῶν Ἑλλήνων στόν ἀγῶνα γιά τήν ἀποτίναξη τοῦ ὀθωμανικοῦ ζυγοῦ καί τήν κατάκτηση τῆς Ἐλευθερίας».

•**Νικήτα Νικητάκου, Καθηγητοῦ τοῦ Τμήματος Ναυτιλίας καί Ἐπιχειρηματικῶν Ὑπηρεσιῶν τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Αἰγαίου, μέ θέμα:** «Ὁ ναυτικός ἀγῶν στήν Ἐπανάσταση τοῦ 1821 καί τό θρησκευτικό αἶσθημα».